

Huub Oosterhuis (1933-2023)

Welkom

Twee weken terug, op Paasdag, is de Huub Oosterhuis (89) overleden. Hij schreef vanaf de vroege jaren 1960 vernieuwende gedichten en meer dan 700 liederen voor protestantse en katholieke erediensten, ook bij ons... Een aantal daarvan, vooral het vroege werk, behoren tot het Nederlandstalige kerkrepertoire, ook al ging Oosterhuis na 1974 een eigenzinnige theologische weg. In 2010 werd een aantal liederen van Oosterhuis door de Nederlandse bisschoppelijke censuur afgekeurd voor de katholieke eredienst, onder meer 'hits' als *De steppe zal bloeien*, *Zomaar een dak*, *Uit vuur en ijzer* en *Lied aan het licht*. En toch zullen wij deze teksten blijven zingen "in de naam van..."(+).

Lied: Zolang er mensen zijn op aarde

Oosterhuis woonde van 1958-1961 in Groningen waar hij Nederlandse taal- en letterkunde studeerde. Hij verbleef daar in het internaat van de jezuïeten dat verbonden was aan het Sint-Maartencollege. Iedere zondagavond was er in de kapel van het internaat een lof, een aanbidding waarin onder andere devotielieder werden gezongen. Aan Oosterhuis werd gevraagd iets nieuws voor die liturgie te bedenken, 'iets met de bijbel of zo, en een liedje in het Nederlands, want ik was toch dichter'.¹ En zo ontstond er iedere week een liedje op een bekende melodie.

Zolang er mensen zijn op aarde is het eerste kerklied dat [Huub Oosterhuis](#) schreef, op de fiets, in november 1959, tegen de wind in van Winsum naar Groningen, waar het haastig werd opgeschreven om 's avonds in het Lof te kunnen worden gezongen, begeleid door een saxofoon, aldus zijn eigen herinnering². Uit die tijd stamt dus dit eerste kerklied dat al snel zijn weg vond naar andere plekken en andere vieringen waarin weldra het gebruik van de Nederlandse taal werd toegestaan door het Tweede Vaticaans Concilie (1962-1965). Het bleek van meet af aan een gewild lied te zijn aangezien het sinds de eerste publicatie³ in vrijwel iedere liedbundel die daarna verscheen is opgenomen. O.a. in het rode zangboekje⁴ uit onze jeugd dat perfect paste in de kerkstoelen... (Ook buiten Nederland vond het lied een wijde verspreiding doordat het vertaald is in het Duits, Engels en Frans.)

¹ Huub Oosterhuis, 'Zingen tegen de klippen op', in Henk Heikens (red.): *Toonsoorten van de Schrift. Notities over de bijbel en lied uit het Dagmaat-leerhuis*. Hilversum 1983, 50-59, pag. 51

² Huub Oosterhuis, *Licht dat aanblijft. 30 jaar liturgie-vernieuwing*. Kees Kok in gesprek met Huub Oosterhuis. Kampen / Kapellen, 1990, pag. 19

³ 30 liederen voor een Nederlandse liturgie, 1964, pag. 62

⁴ *Gedenken wij dankbaar*, Apostolaat voor Kerkelijk leven, Tongerlo, 1978, nr. 575

*Zolang er mensen zijn op aarde,
zolang de aarde vruchten geeft,
zolang zijt Gij ons aller Vader,
wij danken U voor al wat leeft.*

*Zolang de mensen woorden spreken,
zolang wij voor elkaar bestaan,
zolang zult Gij ons niet ontbreken,
wij danken U in Jezus' naam.*

*Gij voedt de vogels in de bomen,
Gij kleedt de bloemen op het veld,
o Heer, Gij zijt mijn onderkomen
en al mijn dagen zijn geteld.*

*Gij zijt ons licht, ons eeuwig leven,
Gij redt de wereld van de dood.
Gij hebt uw Zoon aan ons gegeven,
zijn lichaam is het levend brood.*

*Daarom moet alles U aanbidden,
uw liefde heeft het voortgebracht,
Vader, Gijzelf zijt in ons midden,
o Heer, wij zijn van uw geslacht.*

(t. Huub Oosterhuis, m. Tera de Marez Oyens)

Gebod: Dit huis ⁵

Zie in duisternis uw ontelbare mensen.
Zie hun goede wil, hun wanhoop, onmacht, schuld.
Zie allen die leven op aarde, nietig, onzeker.
En zie ons hier, dit huis vol mensen.

Zie in morgenlicht uw ontelbare mensen,
allen voor eeuwig geboren;
zie hun levenswil, hun daadkracht, hoop en vrees,
hun kleine grote liefde.
En zie ons hier, dit huis vol mensen.

Zie allen die leven op aarde, hun leven niet zeker,
arme, verworpene, vluchteling, vreemde,
zieken van lichaam, ontroostbare harten.
En zie ons hier, dit huis vol mensen.

⁵ Huub Oosterhuis, *Kom bevrijden. 150 gebeden*, Ten Have, Kampen, 2009, pag. 153

Lezing: Een lied naar psalm 24 ⁶

Van God is de aarde en die haar bewonen.
Van Hem zijn haar diepte en toekomst.
Hij heeft haar gebouwd op het water
en duurzaam verankerd.

Wie mag zijn hoogte beklimmen?
Wie staan met geheven hoofd in zijn huis?
Mensen met rechtvaardige handen.

Mensen met harten onverdeeld,
afgekeerden van schijn en leugen.
Mensen onkreukbaar, met licht geladen.

Die doen het goede dat moet gedaan,
dat slag dat vraagt en vecht om Hem,
dat Hem wil zien met eigen ogen.
Poorten, heft uw hoofden omhoog.
Maakt u groter, oeroude deuren.
Hier komt de eeuwige, de lichtende.

Wie is de eeuwige, de lichtende?
Het is Hij die vecht om gerechtigheid,
het is de God van de armen, de sterke.

(t. Huub Oosterhuis, m. Antoine Oomen)

Evangelie: Johannes1, 1-5 en 14-18

1 ¹ In het begin was het Woord, het Woord was bij God en het Woord was God. ² Het was in het begin bij God. ³ Alles is erdoor ontstaan en zonder dit is niets ontstaan van wat bestaat. ⁴ In het Woord was leven en het leven was het licht voor de mensen. ⁵ Het licht schijnt in de duisternis en de duisternis heeft het niet in haar macht gekregen.

¹⁴ Het Woord is mens geworden en heeft bij ons gewoond, vol van goedheid en waarheid, en wij hebben zijn grootheid gezien, de grootheid van de enige Zoon van de Vader. ¹⁵ Van hem getuigde Johannes toen hij uitriep: 'Hij is het over wie ik zei: "Die na mij komt is meer dan ik, want hij was er vóór mij!"' ¹⁶ Uit zijn overvloed zijn wij allen met goedheid overstelpt. ¹⁷ De wet is door Mozes gegeven, maar goedheid en waarheid zijn met Jezus Christus gekomen. ¹⁸ Niemand heeft ooit God gezien, maar de enige Zoon, die zelf God is, die aan het hart van de Vader rust, heeft hem doen kennen.

⁶ CD *Groter dan ons hart*, Stichting Leerhuis en Liturgie, nr. 5

Duiding samengelegd: "Wat heeft Huub Oosterhuis voor jou betekend?"

Tafelgebed: De dood voorbij ⁷

DE DOOD VOORBIJ

Gezegend de onzienlijke
gezegend de verborgene
gezegend de levende
dag liefde die dorstig maakt
licht dat ziende maakt.

Gezegend mensen die goed zijn
de hand die niet slaat
de mond die niet verraadt
de vriend die zijn vriend
niet verloochent.

Gezegend de barmhartigen
en zij die open en lief zijn,
met wie het goed omgaan is.
Gezegend zij die elkaar bewaren,
troosten voorthelpen verdragen.

Gezegend zij de vrouw voor de man
en de man voor de vrouw
en oud voor jong
en sterk voor zwak.

Gezegend die weet
wat recht en wat slecht is
en die trefzeker kiest
en niet wijkt, voor geen macht,
en niet vreest, voor geen mens.

Gezegend hij die onbevangen spreekt
en onbevangen liefheeft
al wat leeft.

Gezegend is de nieuwe mens
voorbij de dood
die in ons spreekt,
die in ons zucht en kreunt,
die in ons leeft

Jezus Messias.

Die zich gegeven heeft
zich nemen laat
die wordt gebroken
uitgedeeld van hand tot hand
als brood geeten.

Gezegend jij, die klein of groot,
blind, angstig, tastend, bijna,
doet als hij. Gezegend jij
die, ongezien en ongeweten,
doet als hij.

Gezegend wie
door angst gelouterd
aan de dood voorbij
leven in het licht
opnieuw geboren.

Gezegend de onzienlijke
gezegend de verborgene
gezegend de levende
dag liefde die dorstig maakt
licht dat ziende maakt.

Vrije voorbeden met als acclamatie 'Omdat Gij het zijt, groter dan ons hart,
die mij hebt gezien, eer ik werd geboren'

⁷ Huub Oosterhuis, *Dan zal ik leven, Teksten voor uren alleen*, Ambo, Baarn, 1976, pag. 58-59

Lied: Onzevader verborgen (Liedboek nr. 15)

ONZE VADER VERBORGEN

15

On- ze Va- der ver- bor- gen Uw naam wor- de zicht- baar in. ons Uw
Ko- nink- rijk ko- me op aar de Uw wil ge- schie- de een we- reld met
bo- men tot in de he- mel waar wa- ter schoon- heid en brood ge-
rech- tig- heid is en ge- na- de
Waar vre- de niet hoeft be- vocht- ten waar troost en ver-
ge- ving is en men- sen spre- ken als men- sen waar kin- de- ren hel- der en
jong zijn die- ren niet wor- den ge- pij- nigd nooit één mens meer ge-
mar- teld niet één mens meer ge- knecht
Doof de hel in ons hoofd leg uw woord op ons
hart breek het ij- zer met han- den Breek de macht van het
kwaad Van U is de toe- komst Ko- me wat
komt Van U is de toe- komst Ko- me wat komt

Slotgebed: In paradisum ⁸

Op de vraag "Heb jij zelf ook woorden die je blijven dragen als het bijna niet meer gaat?", antwoordde Oosterhuis "*In paradisum deducant te angeli*. Die Latijnse teksten kan ik ademen. Die zijn er altijd. Dat is een enorm visioen. Daar wordt ook die arme Lazarus genoemd, die niet mee mocht eten van de kruimels die van de tafel van de rijke vrek vielen. Het is een lied over diepste verworpenheid en die verworpenen worden door engelen ontvangen." ⁹

Naar het paradijs
mogen engelen jou begeleiden.
Bij je aankomst
zullen allen die gemarteld zijn
je in hun armen sluiten –
en dan dragen ze je mee
naar de Stad,
het heilige Jeruzalem.
Daar schaaft een koor
van lichtgestalten
zich om je heen,
en met Lazarus, de arme zwerver,
zal jij zijn in rust en vrede
voor altijd.

Zegen

Mogen ook wij oog blijven hebben voor de verworpenen der aarde
en wie dan ook als een engel omringen,
vandaag, morgen, de komende week,
alle dagen van ons leven.
Hiertoe zegenen we elkaar
"in de naam van ..." (+)

⁸ Huub Oosterhuis, *Kom bevrijden. 150 gebeden*, Ten Have, Kampen, 2009, pag. 75

⁹ https://www.npostart.nl/in-memoriam-huub-oosterhuis/10-04-2023/KN_1731981